

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Na podlagi 3. člena in tretjega odstavka 8. člena
Pravilnika o priznanjih predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
je predsednica republike Nataša Pirc Musar odločila o podelitvi priznanja
predsednice republike
za delo na področju človekovih pravic.

Priznanje predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
za delo na področju varstva, zagotavljanja in uveljavljanja človekovih pravic
ter prispevek h krepitvi družbene zavesti o pomenu varovanja človekovih pravic v
letu 2024

prejmejo

IZBRISANI.

Izbrisani so slovenska zgodba. Zgodba o arbitrarni in sistemski krivici oblasti, ki je hipoma črtala in izbrisala iz življenja Republike Slovenije celotno skupino ljudi. So najbolj množična kršitev pravic v zgodovini samostojne države Slovenije. Kršitev izbriša pravic, ki še vedno ni dokončno odpravljena.

Izbrisani so do osamosvojitve tvorno živeli med nami in prispevali svoj del slovenski družbi, dokler niso več mogli in smeli. Prisiljeni so bili postati zagovorniki človekovih pravic, zagovorniki v pravem pomenu Deklaracije o zagovornikih človekovih pravic Organizacije združenih narodov. Generalna skupščina OZN je to deklaracijo sprejela 9. decembra 1998 za širjenje prostora delovanja civilnodružbenih zagovornikov človekovih pravic in njihovega varstva.

Posamezniki in posameznice, ki so jih slovenske oblasti leta 1992 izbrisale iz registra stalnega prebivalstva in jim s tem odvzele vse uradno pripoznane pravice obstoja in življenja v Sloveniji, so si tri desetletja vseskozi neutrudno prizadevali, da bi bile krivice popravljene.

Preživeli in preživele izbriša so si s samoorganiziranostjo in vztrajnostjo sami uspeli zase izboriti spoštovanje človekovih pravic. Za to so morali uporabiti vse domače in nato še mednarodne mehanizme za zaščito človekovih pravic. Svoj boj so bili

javno, s tem pa so večjo pravno varnost izborili tudi za vse prebivalke in prebivalce Slovenije.

S sodbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Evropskega sodišča za človekove pravice so dosegli, da si je status lahko uredila približno polovica izbrisanih, ki so bili upravičeni do odškodnin.

Boj izbrisanih ni bil boj samo za izbrisane, vseskozi je bil tudi boj za pravno državo, kjer se spoštujejo pravice vseh prebivalcev in prebivalk. Ta boj še vedno traja in izjemna predanost izbrisanih se danes nadaljuje. Krivice izbrisa še vedno niso popravljene in tudi več kot trideset let po izbrisu imamo še vedno osebe brez stalnega in tudi brez začasnega prebivališča, brez prihodkov, pravice delati – brez pravice biti. Njihov položaj lahko razreši le zakon, ki bo dal pravno podlago nujnim ukrepom.

Mnogi od preživelih izbrisa so v zadnjih letih umrli. Še živeči ter njihovi potomci in potomke danes vztrajajo v prizadevanjih, da se ne pozabi na nikogar in da ne bo nihče ostal zadaj, sam. Izbrisani delujejo skozi ustanavljanje in sodelovanje v okviru različnih društev, pa tudi prek neformalnih oblik združevanja in delovanja. Prav vsak od njih se je, bodisi javno bodisi v zasebnem življenju, boril za to, da si povrne, kar mu ali ji je država nezakonito odvzela.

Priznanje predsednice Republike Slovenije zato prejmejo vsi izbrisani.